

GRÆNSEN ER, HVOR FANTASIEN STOPPER

Monica Ritterband er en af Danmarks mest alsidige kunstnere, og hendes seneste projekt, THE CIRCLE-brændeovnen, vil lune langt ind i efteråret. LIV & BOLIG mødte kunstneren i hendes stemningsfulde atelier i hjemmet på Frederiksberg.

Af Kristina Abildgaard

Foto: Marianne Leth, Royal Copenhagen, Egetæpper, Raadvad, Morsø Jernstøberi

Node-figurer danser hen over hyl-derne i Monica Ritterbands smukke arbejdsværelse og bøjer sig ærbødigt for den majestætiske G-nøgle. Mosaikker, lysestager, gulvtæpper, dampende kaffe i "Musica"-kopper – Monica har sat sit smukke fingeraftryk overalt.

Monica Ritterband bevæger sig i spændingsfeltet mellem kunst og design. Men hvordan skelner hun mellem de to udtryksformer, og hvordan er det at arbejde med dem begge?

- Når jeg arbejder med kunst, er jeg helt fortabt for omverdenen. Jeg kan male i timevis, mens jeg mumler til maleriet. Og det underlige er, at jeg synes, det svarer. Og jeg er de facto ikke skør... Jeg er nok trods mine 54 år en søgende person – søgende efter svar, fortæller Monica og fortsætter:

- Når jeg arbejder med design, er jeg mere målrettet. Stadig søgende, men mere opsat på at lave orden i kaos. Men jeg bruger meget ofte min egen kunst som inspiration og igangsætter til designarbejder.

- Eksempelvis har jeg igennem nogle år lavet flere malerier og mosaikker med nogle abstrakte dansere, som går igen og igen. Dem har jeg for et par år siden ladet springe fra rammerne på væggen til en hel kollektion af gulvtæpper for Ege. Når jeg ser de gulvtæpper, ved jeg godt, de er masseproducerede, men inden i mit hoved er de alligevel mine malerier, siger Monica Ritterband.

- Når jeg arbejder med design for kunstdustrien, vil jeg også utrolig gerne nå ud til så mange, som jeg overhovedet kan. Så jeg bliver lykkelig, hvis det lykkes mig at kombinere det vilde og det brede, fortæller Monica.

Selv om der er forskel på at arbejde med uni-

ka-arbejde og med design, føler Monica sig lykkelig og forløst ved arbejdet med begge:

- At arbejde med unika er et indre gravearbejde, tvivlende, søgende og ensomt. Når jeg designer, er processen meget mere udadrettet, og jeg arbejder sammen med eksempelvis en vævemester, et glasværk, en smed, en støber, en trykker. Når jeg har arbejdet med et unika i lang tid, er det som at mærke himlen, når jeg kommer ud af min hule, fortæller Monica.

Levende kunstværk

Monica Ritterbands nyeste designarbejde er en smuk brændeovn, som hun har designet for Morsø Jernstøberi. Men der var langt fra idé, til den færdige brændeovn var på markedet. Fire år gik der.

- Jeg havde brugt et halvt år på at tegne en ovn, som desværre var meget vanskelig at realisere teknisk. Da jeg var kommet mig over det, tegnede jeg så de første skitser om til den ovn, som nu er på markedet, siger Monica og fortsætter:

- Jeg har altid været fascineret af brændeovne. Jeg oplever det som et møbel, der går i sanselig dialog med sin omverden. Man kan se på flammerne som er i evig forandring – nærmest som et levende kunstværk. Man kan høre ovnen knitre, man kan dufte den, man kan mærke, at den varmer ens krop. I mine øjne er en ovn stuens væsentligste indbo.

- Da jeg selv en dag havde siddet time efter time og nydt at se ind i et levende brændekammer og oplevet den meditative ro, det giver, tænkte jeg, at dette produkt måtte jeg også skabe. Jeg kalder ovnen "The Circle",

fordi den er cirkelrund, og fordi den har et vindue, som følger dens runding, fortæller Monica.

Netop afvekslingen i størrelse, materiale, funktion og motiv er kendetegnende for Monica Ritterbands kunst og design. Og der er da også et stykke vej fra en lille porcelæns-kop til en brændeovn – eller en gigantisk skulptur i stål eller mursten:

- Man skal forholde sig meget forskelligt til, om det er et lille komprimeret værk, eller om det er noget i XL, man skaber. Når man arbejder med store ting, der vejer flere tons, og som kræver, at man involverer både kranner, ingeniører, arkitekter og et smedehold, så skal der ikke komme nogen overraskelser undervejs, siger Monica.

Farfars noder

Et af Monica Ritterbands mest populære designs er noderne fra Royal Copenhagen, der er blevet en af den kongelige porcelænsfabrikas bestsellere. Det er et fåtal af danskere, der ikke kender det stilrene og elegante "Musica"-stel med de glade noder med hver sin personlighed.

- Noderne er født ud af min farfar, om man så må sige. Han var meget musikalsk, men måtte leve som skrædder. Alligevel komponerede han et hav af musikstykker, som han løbende fik udgivet. Og selv om min farfar døde, mange år inden jeg blev født, fascinerede hans nodehæfter med de svungne noder og organiske G-nøgler mig.

- Fra jeg var helt lille, fik de mig til at leve mig ind i musikkens verden og opleve de enkelte noder som små levende væsener, der havde hver deres lyd, hver deres personlighed. Jeg

tror, at "Musica"-universet er uendeligt for mig. Jeg slipper nok aldrig moderne, fortæller Monica.

Kunst og design er ofte et udtryk for skaberens personlighed, livssituation, tanker – eller måske passion for musik. Også i Monica Ritterbands værker får man flere glimt af hende selv.

- Umiddelbart har jeg placeret en god bid af mig selv i hvert eneste motiv – også selvom det ikke er så synligt. Hvor selvoptaget det end må lyde, så er kunsten for mig jo en spejling af mig selv i forhold til verden og omvendt. Det er min opfattelse af altet samlet i et lille punkt. Kunsten er min mulighed for at skabe min egen verdensorden – eller uorden, smiler Monica Ritterband.

Hader sløseri

Når man som designer samarbejder med producenter og forhandlere, kommer der uundgåeligt kommercielle aspekter ind i billedet. Monica Ritterband har for hovedparten samarbejdet med "de tungeste" inden for kunstindustrien samt kongelige hofleverandører. Det er lidt af en balancegang at finde de rette samarbejdspartnere.

- Jeg ønsker, at alle mine samarbejdspartnere skal have lyst til at være i stue sammen, hvis man kan sige det på den måde. Jeg sørger for at undgå de producenter, som glemmer deres kunstneriske medie, og som kun er optaget af en hurtig indtjening. Det kommer der som regel ikke noget godt ud af, siger Monica.

På spørgsmålet om, om hun er en snobbet kunstner, svarer Monica: - Jeg ved ikke helt, hvad "snobbet" dækker over. Jeg går kun op i, at mine arbejder bliver, som jeg har tænkt dem, og at der ikke bliver gået på kompromis med kvaliteten. Og tit er det jo de gamle, fine seriøse virksomheder, som ved, hvor vigtigt det er at gennemarbejde ethvert nyt design. Jeg hader sløseri. Jeg er selv vildt engageret og optaget af hvert eneste arbejde, jeg udfører. Jeg kan ikke slippe dem, før de sidder lige i skabet.

Og der har været rigtig meget, der har siddet lige i skabet for Monica Ritterband. Men når man som hun har valgt kunsten, har det selvfølgelig også betydet nogle fravalg.

- Jeg møder rigtig mange spændende mennesker, hvor jeg tænker, "ihh, hvor ville det være interessant at lære dem nærmere at kende". Men jeg synes, det kræver en stor og alvorlig indsats at etablere nye og nære venskaber. Og her tager kunsten vildt meget plads op tidsmæssigt, så jeg må prioritere. Og jeg vælger at pleje de venner, jeg nu engang har.

- Men jeg tænker tit, at hvis jeg havde noget mere tid – eller et liv til – så var der rigtig mange, jeg gerne ville knytte mig til og glædes over. Er der en grænse for din kunst?

- Ordet "kunst" bør ikke ledsages af ordet "grænse". De to ord er modstridende. Kunsten skal være fritflydende, overraskende og bevægende. Mine grænser strækker sig til, hvor min forestillingsverden stopper, slutter Monica.

NEDSLAG I MONIKAS KARRIERE

Monica Ritterbands designvirksomhed er en spændende rejse – fra hendes arbejde med stellet "Musica" for Royal Copenhagen til hendes seneste design for brændeovnsproducenten Morsø Jernstøberi. Monica er en designer, der ikke er bange for at kaste sig ud i udfordrende opgaver og har således sat sit præg på køkkenudstyr, tæpper, sengetøj, duge, møbelstoffer og forskellige byers udsmykninger.

MUSICA

Royal Copenhagen lancerede i 2003 Monicas stel "Musica", som tager udgangspunkt i et univers befolket med noder og G-nøgler, der har hver sin personlighed.

TANGO

I forbindelse med Raadvads 250 års jubilæum i 2008 designede Monica et kværnsæt, som tog sit udgangspunkt i det feminine og det maskuline: Anima og Animus.

DANCERS

Også i tæppebranchen har Monica sat sit aftryk i form af et tæppekoncept for Ege-tæpper, hvor motiverne optræder i mange forskellige kombinationer og beskæringer. Konceptet består af en væg-til-væg kollektion, en serie af løse tæpper i fire størrelser samt de helt specielle og

unikke tæppefiliser, der kan lægges i hele eller dele af rummet. I alt rummer kollektionen over 100 forskellige varianter.

MONICA RITTERBAND OG KUNSTEN

Monica udsendte i efteråret 2008 kunstbogen "Monica Ritterband... og kunsten". Bogen giver et komplet overblik over Monica Ritterbands kunstneriske opgaver og værker fra 1996-2008. Værkerne er smukt fotograferet af Kennet Havgaard, og bogen er nærmest et kunstværk i sig selv.

FEET BRÆNDEHOLDER

For Monica ville det være fantastisk, hvis brændeholderen selv vandrede ud efter brænde. Derfor var det naturligt for hende at udstyre den med fødder.

FEET VANDFORDAMPER

Monica besluttede sig for at holde fast i det original støbejern, men for at kedlen fik sit eget liv og lune, var det oplagt at dekorere den med fødder.

FEET PEJSESÆT

Monicas pejsesæt, med fødder af støbejern, vandrer op ad væggen.

FEET BORDSKÅNER

På bordskåneren, også af støbejern, symboliserer små fodaftryk, at vi forhåbentlig alle på den ene eller den anden måde sætter os spor i livet.

10 SKARPE TIL MONICA

Hvad er linket mellem salt/peber-kværne, en cowparade-ko og skulpturen "Sammenhold"?

- Det organiske og det almenmenneskelige i det abstrakte. Jeg tror, jeg rækker ud efter folk i mine arbejder.

Er du nogensinde blevet fornærmet over kritik af dit arbejde?

- Der var engang, hvor jeg fik en meget personlig og hadefuld hilsen i en gæstebog, jeg havde liggende ved en udstilling. Vedkommende var anonym og skrev med blokbogstaver (og med flere stavefejl!) "Vi er mange der mener..." Sådan noget må man jo ryste af sig. Men negative mennesker har det jo med at påvirke alligevel. Det skal man træne sig i at holde på afstand....

Hvad er det vigtigste i dit liv?

- At holde fokus på øjeblikket, at vide at nuet er det eneste, man kan være sikker på at have. Og så håber jeg, at jeg hele tiden vil være i udvikling både som kunstner og som menneske.

Er det ikke lidt selvcentreret at udgive en bog om sig selv?

- Jo.

Hvad er dit vildeste kunst-påfund nogensinde?

- Jeg er meget stolt af min murstensskulptur "Sammenhold", som nu står i Ringsted. Den har taget mit hold og mig over et år at lave.

Ville du ikke hellere have formet Morsø-brændeovnen som en G-nøgle?

- Det ville ikke kunne lade sig gøre...

Hvad er dit yndlingsarbejde blandt dine egne kunst/designværker?

- Det sidste unika-værk eller design, jeg arbejder på, er altid min yndling.

Har du dage, hvor du bare ikke gider "finde på"?

- Ja, jeg elsker også, når jeg bare har tid til at sidde på en bænk eller i min sofa og lade tankerne og timerne flyde i alle retninger.

Giv et eksempel på kunst, som, du synes, er grimt?

- Østeuropæisk og systemstyret kunst fra for muren faldt.

Har du nogensinde lavet et design-flop?

- Ja, jeg lavede en brændeovn, som teknisk var alt for svær at lave. Så jeg måtte lige vinke farvel til et halvt års arbejde – men så hoppede jeg op på hesten igen. For nu vidste jeg jo, hvad jeg havde gjort galt.

